

Interjú

"Valami kollektív lelkeség"

Hajnóczy Csaba, Kenderesi Gabi - Kampec Dolores
Magyar Narancs / KOVÁCSY TIBOR 2012.02.05

Nemrég jelentkezett új lemezével a magyar alternatív színtér egyik legrégebbi szereplője. A Kampec Dolores gitárosát és énekesét kérdeztük az Evaliyéről, a zenéről, múltról és jelenről.

Magyar Narancs: Érdeemes egyáltalán manapság lemezt kiadni?

Hajnóczy Csaba: Érdeemes. Az egy dolog, hogy kereskedelmileg érdeemes-e. Valószínűleg nem. De számomra a lemez egy összefoglalás. Nekem ez fontos, hogy ezek a számok, amiket az utóbbi évekből szeretek, most így együtt vannak. Tök jó volt a munka, nagyon élveztem magát a felvételt. Müller Péter bocsátott a rendelkezésünkre egy stúdióhelyiséget, és nagyon jó érzés volt ott dolgozni.

Kenderesi Gabi: Azért jó lemezt csinálni, és nem csak mindent föltenni az internetre, mert egységbe kerül x mennyiségű szám. Az ember máshogy is gondolkozik a számokról, mint ahogy koncerten játssza őket. Végül is ez egy más forma.

MN: Arról van szó tehát, hogy a koncertek során új és új számok keletkeznek, és egy idő után úgy érzitek, hogy ami felgyülemlett, azt meg kellene örökíteni? Egyfajta archiválás ez?

HCS: Nem a múzeum a legfontosabb eleme ennek, nem a jövő miatt, hogy akit majd száz év múlva érdekel, az visszakeresheti. Inkább csak az, hogy nagyobb egységekben együtt legyenek a dolgok, amiket csinálunk. Fontos persze felrakni dolgokat a netre, de ott számok mennek, a lemez viszont egy magasabb szint. Nem mondom, hogy egy szvit - bár csináltunk olyat is egyébként. Ez nem olyan, de igyekeztünk úgy összerendezni, hogy kiadjon egy albumot.

MN: Végül is ez a lemez is sejtet ilyesmit, például a prelúdiumnak nevezett részekkel - gondolom, ezeket nem is játsszátok koncerten.

KG: Így van. Ezek az improvizációk ott, abban a pillanatban történtek meg.

MN: Vagyis a stúdióban nem egyszerűen följátsszátok az előkészített számokat, hanem ott is kreatív munka folyik?

KG: Valamilyen szinten, mert nagyon rövid idő, három nap alatt vettük föl a lemezt. Igazából örültem volna, ha lehetett volna még ilyesmiket fölvenni, és mindenféle játékosabb dolgok feltűnnének benne. Volt például a stúdióban egy steel drumszerű hangszer, az annyira inspiráló volt, hogy az énekrész, amikor azt ütögetem (*Prelúdium 2*), például ott született.

MN: Általános nézet, hogy ti vagytok azok, akik a legtávolabbra jutottak a Kontroll Csoporthoz köthető miliőtől. Mégis úgy érzem, hogy a dallamaitokban változatlanul ott van az a bizonyos "alternatív" zenei filing. Más, és mégis ugyanaz.

KG: Nem tudom ezt így, kívülről érzékelni. Szerintem Csaba gitárjátéka lehet az összekötő kapocs, hiszen az énekdallamok is a gitártémákra születnek meg.

HCS: Nyilván a korszak, meg ahonnan kezdtük, a generációnk, ezek bennünk vannak. A nálam fiatalabbakat nem is tudtam soha igazán figyelemmel kísérni. Nem is csoda, hogy nem hasonlítottunk olyan zenekarokra vagy produkciókra, amik az utóbbi tizenöt évben bukkantak föl.

KG: Igazából az is van, hogy úgy szoktam a próbákra levinni egy-egy dallamot - vannak dallamok, amiket csak úgy mobilra veszek föl, ahogy az utcán megyek -, hogy azt gondolom: ez Kampec.

MN: Egyáltalán: hogy születnek a számok?

HCS: Számonként változik. Valaha volt egy olyan munkamódszer, hogy kitaláltam egy gitártémát, megmutattam Gabinak, és megszületett rá az ének. De akkor sem volt ilyen egyszerű, a kilencvenes években, mert emlékszem, több verziója volt egy számnak, mire megtaláltuk azt, amit kerestünk. Most meg minden számnak megvan a külön története. Kettőnkön kívül még Vajdovich Árpinak (*ő a basszusgitáros - K. T.*) vannak fontos alapötletei.

KG: Van úgy, hogy elkezdünk zenélni, és már meg is született a szám. De olyan is van, hogy fölveszünk a próbán témákat, amik inspirálnak, és itthon kitalálok rá éneket, szöveget.

HCS: A számok hangszerelése kollektív, én a számok szerkezetének a kialakításában szeretek tevékenykedni. Például vannak kétrészes számok - ha fölmerül, hogy valami "kampeces", azt gondolom, hogy ez talán az.

KG: Két nagy tömb van egymás mellett.

MN: Mekkora szerepe van a felvételeiteken az improvizációnak?

HCS: A korai lemezeken megírt szólókat játszottam, de már régóta nem.

KG: Vannak olyan énektémáim, amiket szabadabban kezelek - ezek általában nem szövegesek, hiszen ahol a szöveg viszi a zenét, ott már nehéz igazán mást énekelni.

MN: Szóval a nem valódi nyelven szóló szövegek improvizációk?

KG: Igen is, meg nem is. Jellemükben változatlanok, mert ezek emóciók és ritmus. De nincsenek rögzítve, és nincs is rá szükség, mert a dallam érzelmvilága és ritmikája magában hordozza.

MN: Beszéljünk egy kicsit a múlttól! Egyáltalán, hogy nevezitek azt, amit annak idején például alternatív zenének hívtak?

HCS: Nekem az tetszik, hogy "magyar új hullám". Ezek a zenekarok, az URH, Bizottság, Kontroll Csoport, Európa Kiadó - én ezt szoktam rájuk mondani, de ez nem egy bevett terminológia.

MN: Jó, szóval ez lejárt lemez lett, és ezért kezdtetek kijönni belőle?

HCS: Volt egy határvidék-időszak. Már a Kontrollnál is voltak számok, például az *Ezer nő és ezer férfi*, aminek az eredeti gitártémája simán lehetett volna Kampec-szám. Olyan gitározás, amit egy időben a Kampecban műveltem: dús akkordok, disszonanciával, pentatóniával is. De ez nem volt tudatos, tíz évvel később vettem észre. Másrészt nagyon sokáig játszottuk a Kampeccal az *Ideje van* című számot, ami már a Kontroll idejében megvolt. Ha a Kontroll Csoportot tovább csináljuk, biztos, hogy a gitározásom változásai belekerültek volna.

MN: Mikor is indult a Kampec?

HCS: 84-ben. Az első fellépésünk a 84-es első Déja Vu Revük egyikén történt, és 86-ban csináltunk először hangfelvételt. De én szerettem a Kontroll Csoportot, tehát nem volt benne semmi megtagadnivaló, inkább az számított, hogy új emberek kerültek a környezetembe, elsősorban Gabi, és még a Szini (*Szineg Ildikó basszusgitáros - K. T.*).

MN: Tényleg, mi lett vele?

HCS: Somogy megyében egy falu melletti tanyán él.

KG: Ott él, rendet tart a kertben, három kutya, csirkék, kacsák.

MN: Teljesen kiszállt a zenélésből?

HCS: Teljesen. Közben élt tíz évet Berlinben, onnan költözött Somogyba.

MN: Ti mit csináltok a Kampecen kívül?

KG: Ami a zenét illeti, most egy bábos előadáson dolgozom, irodalmi esten, de tervekről inkább most nem beszélek. Volt egy trióm Márkos Bercivel és Grensó Pistivel, a Kenderesi-trió. Az volt az előadásunk címe, hogy *A zeneszoba*. Olyan képet álmotdram meg, hogy visszamegyünk az időben mondjuk száz évet, és betekintünk egy szobába, ahová három arisztokratikus figura összejár zenélni, hogy múlassák az időt. És persze bármi megtörténhet. Akusztikus zene volt, nagyon szerettem, csak kevés olyan hely van, ahol elő lehetett adni. Elég improvizatív volt, de voltak megírt témák is. Mégis volt az egészben valami szabadság és játékosság. Fotelokban ültünk, fel-felálltunk... hímezttem... ilyesmik.

HCS: Én kifejezetten a Kampecra szeretnék koncentrálni...

MN: Benne vagy a Budbudásban.

HCS: A Budbudasszal meg fog jelenni végre a debütáló lemez, ki is van tűzve április 8-ra a lemezbemutató. Azt is nagyon szeretem. Aztán évekig játszottunk Grensó Pistivel duóban - akkor még élénken érdeklődtem az elektronika iránt. Még a 90-es években vettem egy szemplert, amikor aránylag új dolog volt. Tulajdonképpen a

hangkonzervgyártásba kerültem bele, ami egy darabig izgalmas volt - Kampec-lemezeken is előfordult. De később úgy döntöttem, hogy inkább a gitározással foglalkozom. Aztán volt egy eFU nevű formáció, Szokolay Dongó Balázssal és Párizssal, aki hangmérnök az A38 hajón. Csináltunk egy tök jó lemezt, ez elektronizált népzene, de számomra már nem aktuális. Most a Kampecra szeretnék koncentrálni.

MN: Középiskolában is tanítasz. Hagyományos módon?

HCS: Például popzenét is használok. Egyébként nincs ínyemre, hogy a klasszikus zene eltűnik a kultúrából, nagyon szeretek zenetörténetet tanítani, és látom, hogy a gyerekeknek nem kézenfekvő dolog reneszánsz vagy romantikus zenét hallgatni. Igyekszem összefüggéseket keresni a populáris kultúrával, amiben ők élnek.

MN: Gondolom, tanultad ezt.

HCS: Zenetudományt tanultam.

MN: Hogyan lehet ilyen kapcsolódásokat találni?

HCS: Tanulunk zenetörténeti korszakokról, és azoknak a párhuzamait keressük azokban a zenékben, amiket hallgatnak. Azt szoktam például kérni, hogy impresszionizmusra, expreszszionizmusra, folklorizmusra, a XX. század elején fontos irányzatokra keressenek párhuzamokat a mostani popkultúrából. És nagyon jókat szoktak találni. Például Bartók vagy Stravinsky népzeneéhez kapcsolódó művei érdekesek abból a szempontból is, hogy a világzenenek konjunktúrája van.

MN: Egyébként a Kampecen is érződik valami világzenei hatás, anélkül, hogy konkrétan kötni lehetne bármihez.

KG: Igen, ez nem konkrét, és nem is tudatos. Talán valami kollektív lelkiesség...

HCS: Nyugat-Európában sokan mondták, hogy ez nagyon kelet-európai meg magyar - anélkül, hogy magyar népzene akartunk volna bármilyen módon betenni a zenénkbe. Ázsiait se, afrikait se - konkrétan. De ezeknek az etnikus zenéknek van valami közös eredőjük, amiről tudom, hogy ott van.

MN: Konkrétan miben?

HCS: Például Gabi énekében nekem nagyon sokszor benne van.

KG: Amikor énekelek, akkor az a lényeg, ami akkor éppen van, és igaz, és én vagyok.

MN: Lehet, hogy az évek során ebben az irányban képződött a hangod?

KG: Amikor gyakorolok, akkor klasszikus bel canto technikákat gyakorolok, aztán amikor énekelek, mindenféle más van, az ember sok mindent csinál a torkával, a szájával. Valamit közvetíteni akar, és az a lényeg, hogy azt hogyan tudja közvetíteni. Igazából mikor az ember énekel, már csak az számít, amit át szeretne adni vagy elmondani.

MN: Manapság mindenhol mindenféle zenébe ütközik az ember. Nyomasztó ez, vagy inkább egyfajta küldetésstudatot ébreszt bennetek, hogy valami rendet vigyetek a zűrzavarba?

HCS: Amikor a Kontroll Csoport elindult, volt, hogy úgy éreztem, és biztos sokan mások is, hogy új dolgot csinálunk. Talán könnyebb megfogalmaznia magát az embernek valamivel szemben, és ez akkor nekem is inspirációt jelentett. Nagyon érdekes kérdés, ha születik egy téma, hogy mi legyen belőle. És ha megadom ezt a zöld utat, hogy ebből van értelme valamit csinálni, és nem fog elsüllyedni, az már megéri - persze aztán dolgozni kell rajta.

MN: Milyen gyakran vannak fellépéseitek?

KG: Nem elég gyakran. Nem is tudom, mikor lenne ebből elég. Persze egy próbán is meg lehet élni azt a teljességet, amit egy koncerten. Végül is a zene nem produkció, hanem életér.

MN: Csaba, akkor neked inkább a tanítás a rendszeres munkád?

HCS: Tanítok az "budai Waldorf Gimnáziumban és a MOME-n is. Ott a hangkultúra elnevezésű tantárgyat oktatom. Grafikusokat, animációsokat, fotósokat és médiadizájnosokat tanítok zenei alapismeretekre. Hogy tisztában legyenek a zene

eszközeivel: mondjuk mit jelent egy zenei hang, milyen technikai lehetőségei vannak a zenének, és ezek hogyan működnek művészi formában. A másik része meg konkrét zenetörténet, amiben persze dzsessztörténet is van. De itt is érzem, hogy sokak zenekultúráját kizárólag a kurrens populáris műfajok jelentik. Tök jó persze, hogy benne vannak, de mondjuk egy médiadizájnosnak, akinek az lesz a dolga, hogy bizonyos képekhez hangokat találjon, tudnia kell, hogy mi az a bécsi klasszika. Szóval ez a dolgom, és nagyon szívesen is csinálom. Tankönyvet is írtam.

De az, hogy keveset játszunk, nem ezzel függ össze, hanem egyszerűen nehéz fellépni, mióta a kultúrára kevesebb pénz jut. Mi pont azok vagyunk, akiket ez meglehetősen érint. Főleg az utazás nehezült meg. Sokat játszottunk külföldön, és nagyon megrágult az útiköltség.

MN: Mikortól kezdtetek külföldön játszani?

HCS: A nyolcvanas évek második felétől. Az első lemezünk Hollandiában jelent meg, a második Angliában. De a többit, ahogy ezt, a mostanit is, forgalmazzák Angliában is.

MN: És Magyarországon, vidéken?

KG: Az mostanában nagyon nehézkes.

HCS: Nehéz turnét csinálni.

KG: Pedig olyan jó!

MN: Felmerült már, hogy a Kampeccal valami radikálisan új dolgot próbáljatok ki?

HCS: Ezen szinte túl vagyunk. Volt a kétezres évek elején a Kampecnak egy olyan fázisa, amikor háromrészes koncerteket csináltunk. Az elején Dongóval aktualizált népzenei feldolgozásokat játszottunk, utána eljátszottuk a saját repertoárunkat, aztán partizenével zártuk le a koncertet. Ahová utaztunk, ottani, helyi dj-k közreműködésével improvizáltunk, de voltak rapperek is. Tök jó koncertek voltak, élveztük is, de nehéz ehhez kereteket találni. Kár, hogy nincs belőle hanganyag.

<https://magyarnarancs.hu/zene2/valami-kollektiv-lelkiseg-78466>